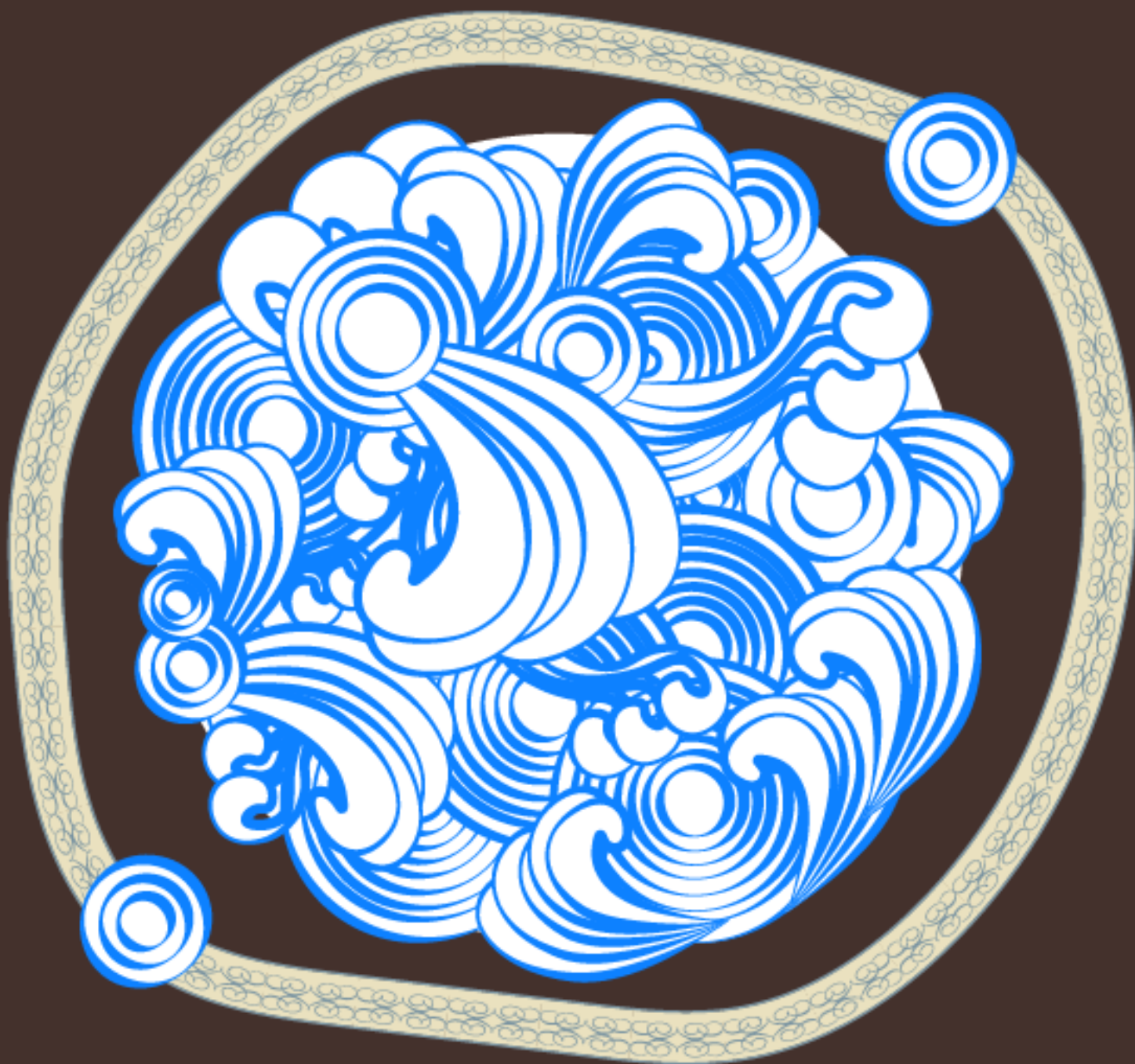

XVII XORNADAS

16, 17 e 18 setembro
RIBADEO 2022

MAR POR MEDIO

O CAMIÑO DO SÉCULO XXI

organiza:

colabora:

XUNTA
DE GALICIA

DEPUTACIÓN
DE LUGO

Deputación de
Ribadeo

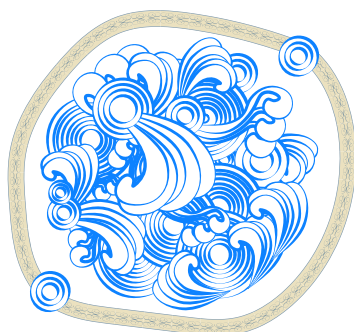
A xénese das xornadas “ Mar por Medio”

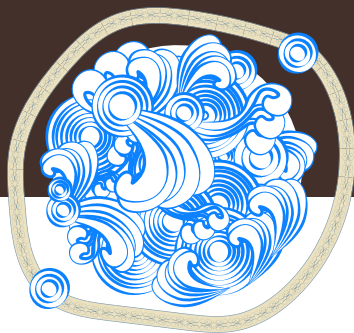
Estaba na Casa do Concello un día, sería no verán de 1991, falando co alcalde Eduardo Gutiérrez Fernández, e mencionei o IV Congreso Internacional de Estudos Galegos que se ía celebrar na Universidade de Oxford en setembro de 1994. Eduardo comentoume: “Que che parece se facemos algo parecido aquí? Poderíamos traer profesores británicos para que falen sobre asuntos galegos; resultaría de moito interese para Ribadeo e comarca. Organizaríamos unha primeira versión en escala máis ben modesta, para ver que aceptación ten”

Non só o concepto das xornadas senón o seu nome foron ideas do alcalde, que me suxeriu despois: “Poderíamos chamar a estas xornadas Mar por Medio”. Explicoume que hai documentos antigos que definen os límites de propiedades situadas na costa ribadense, e que din algo así como. “ A terra do señor X linda coa do señor A polo oeste, coa do señor B polo sur, coa do señor C polo leste, e con Inglaterra polo norte, mar por medio”. E Eduardo engadiu que tal título comunicaría a idea de que o mar, máis que dividir Galicia e Inglaterra, une estas dúas nacións.

Celebráronse as primeiras “Xornadas Mar por Medio: unha visión de desde a Universidade británica” os días 27, 28 e 29 de xullo de 1992 na Casa da Cultura, con conferencias e táboa redonda dos profesores David Mackenzie, Trevor Dadson, Derek Flitter e John Rutherford, e concertos de solistas da Orquestra Virtuosos de Moscova e da Banda Municipal. Animados polo éxito deste evento, seguimos organizando as Xornadas cada verán, que axiña se converteron nunha referencia esencial na vida cultural da Mariña e de Galicia. Co tempo ampliamos as referencias das Xornadas e eliminamos a referencia exclusiva á universidade británica, traendo profesores de todas partes do mundo. O cambio de goberno municipal uns anos despois non afectou as Xornadas, que seguiron celebrándose coa entusiasta colaboración do novo concelleiro de cultura, Manuel Valín Valdés.

John Rutherford

VENRES 16
SETEMBRO

16:30h

ACTO INAUGURAL

17:00h

CONFERENCIA:

O CAMIÑO DE SANTIAGO COMO ELEMENTO INTEGRADOR DE EUROPA

D^a. María Josefa Sanz Fuentes

Catedrática de Ciencias e Técnicas Historiográficas

Universidade de Oviedo

Académica de Número e Vicepresidenta 2^a da Academia Xacobeia

Presenta:

D. Marcelino Agís Villaverde

Catedrático de Filosofía Universidade Santiago de Compostela

Académico de Número e Vicepresidente da Academia Xacobeia

18:30h

TÁBOA REDONDA:

O CAMIÑO DE SANTIAGO E AS TECNOLOXÍAS

D. Ildfonso de la Campa Montenegro

Director de Administración e Relacións coas Asociacións do Camiño de Santiago

S.A.de Xestión do Plan Xacobeo

Don Jorge Barreiro Rodas

Responsable da Área de Innovación e Informática de Turismo de Galicia.

D^a. María José García Sexto

Directora de Área de Modernización da Administracións Públicas da Xunta de Galicia

Modera:

Dª Teresa Carballeira Rivera

Catedrática de Dereito Administrativo

Universidade de Santiago

Académica de Número

20:00h

INAUGURACIÓN

EXPOSICIÓN DE TEMÁTICA XACOBEEA

A cargo de:

Dª Nava Castro

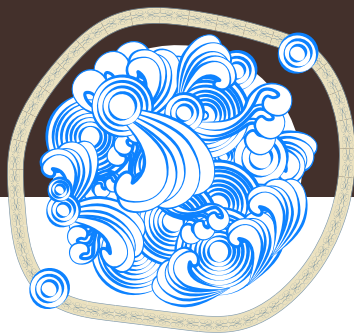
Directora Xeral de Turismo de Galicia

20:30h

CONCERTO

CORAL POLIFÓNICA DE RIBADEO

PROGRAMA

XVII XORNADAS

16, 17 e 18 setembro
RIBADEO 2022

MAR POR MEDIO

O CAMIÑO DO SÉCULO XXI

SÁBADO 17
SETEMBRO

10:00h

CONFERENCIA:

O MOVIMENTO PEREGRINATORIO HISTÓRICO NA MARIÑA LUCENSE

D. Xoan Ramón Fernández Pacios

Lcdo. Xeografía e Historia

Director do Centro de Interpretación do Camiño Norte

Presenta:

D. Manuel Valín Valdés

Lcdo. Xeografía e Historia

Asociación de Amigos do Camiño Norte

11:30h

CONFERENCIA:

O CAMIÑO DE SANTIAGO EN RIBADEO

D. Eduardo Gutiérrez Fernández

Cronista Oficial de Ribadeo

Presenta:

D. Lourenzo Fernández Prieto

Catedrático de Historia Contemporánea

Universidade de Santiago de Compostela

12:30h

CONFERENCIA:

O PEREGRINO ANTANO E HOXE

D. José Fernández Lago

Deán da Catedral de Santiago

Académico de Número da Academia Xacobeá

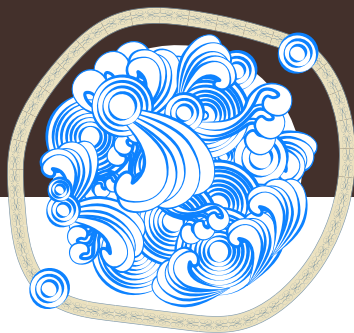
Presenta:

D. Felix Villares Mouteira

Director do Arquivo Diocesano

Diocese Mondoñedo - Ferrol

SÁBADO 17
SETEMBRO

16:30h

CONFERENCIA:

A HOSPITALIDADE E OS PEREGRINOS NO CAMIÑO DE SANTIAGO

D. Domingo González Lopo

Profesor de Historia Moderna Universal, Historia de América e Historia de Galicia
Coordinador-adxunto da Cátedra UNESCO sobre migracións
Universidade Santiago de Compostela

Presenta:

D^a. Celia Castro Fernández

Catedrática Historia da Arte
Corpo Superior de Ensinanzas Artísticas

18:00h

CONFERENCIA:

AS ENFERMIDADES INFECCIOSAS NA RUTA XACOBEEA

D. Antonio Pose Reino

Médico internista
Hospital Clínico Universitario de Santiago de Compostela
Director da Cátedra de Cronicidade
Universidade de Santiago de Compostela

Presenta:

D. Francisco Díaz-Fierros Viqueira

Catedrático de Edafoloxía e Química Agrícola
Universidade Santiago de Compostela

19:30h

TÁBOA REDONDA:

LUZ POZO GARZA, CEN ANOS DE CREATIVIDADE LITERARIA

D^a. Olivia Rodríguez

Profesora de Teoría da Literatura e Literatura Comparada
Universidade da Coruña

D. Claudio Rodríguez Fer

Profesor Facultade de Humanidades de Lugo
Universidade Santiago de Compostela

D. Carlos Álvarez Lebrede

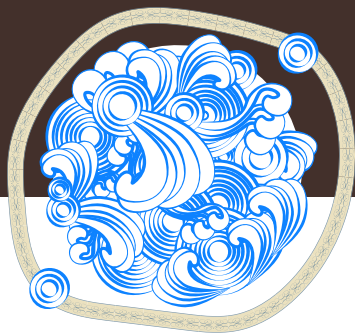
Profesor de Literatura Galega

Modera:

D. Ulises Bertolo García

Escritor e Secretario Xeral da Academia Xacobeas

PROGRAMA

XVII XORNADAS

16, 17 e 18 setembro
RIBADEO 2022

MAR POR MEDIO

O CAMIÑO DO SÉCULO XXI

SÁBADO 17
SETEMBRO

RECITAL POÉTICO

D. Antonio Deaño Gamallo

Profesor de Lingua Castelá

IES de Ribadeo Dionisio Gamallo Fierros

21:00h

CONCERTO

MARÍA DO CEO

6

organiza:

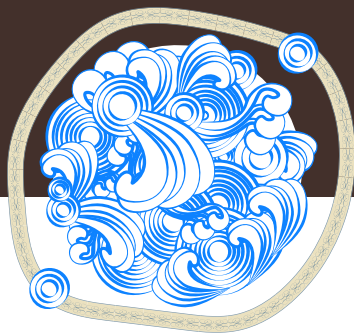
colabora:

XUNTA
DE GALICIA

Concello de
Ribadeo

PROGRAMA

XVII XORNADAS

16, 17 e 18 setembro
RIBADEO 2022

MAR POR MEDIO

O CAMIÑO DO SÉCULO XXI

DOMINGO18
SETEMBRO

10:00h

CONFERENCIA:

***DE COMO O CAMIÑO ME CONVERTEU EN NOVELISTA:
"AS FRECHAS DE OURO"***

D. John Rutherford

Profesor Emérito
Queen's College
Universidade de Oxford

Presenta:

D. Roberto Rodríguez Rodríguez

Profesor de Historia
IES de Ribadeo Dionisio Gamallo Fierros

11:15h

TÁBOA REDONDA:

***O PAPEL DA MULLER NO CAMIÑO DE SANTIAGO:
PEREGRINAS E HOSPITALEIRAS***

Dª. María José Bravo Bosch

Profesora Dereito Romano
Universidade de Vigo

Dª. Marta González Vázquez

Historiadora, ex-secretaria executiva do Grupo Compostela de Universidades.
Autora do libro "As mulleres da Idade Media e o Camiño de Santiago"

Dª Estíbaliz Veiga

Actriz, presentadora de TV, articulista e directora

Modera:

D. Eduardo López Pereira

Catedrático de Filoloxía Latina
Universidade da Coruña
Académico de Número da Academia Xacobeá

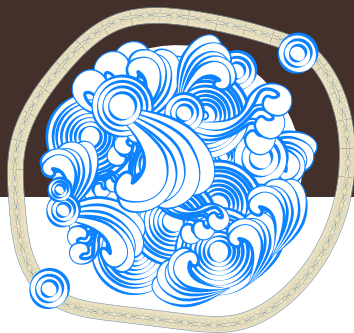
7

organiza:

colabora:

PROGRAMA

XVII XORNADAS

16, 17 e 18 setembro
RIBADEO 2022

MAR POR MEDIO

O CAMIÑO DO SÉCULO XXI

DOMINGO18
SETEMBRO

12:45h

TÁBOA REDONDA:

O CAMIÑO DE SANTIAGO E OS MEDIOS DE COMUNICACIÓN ESPECIALIZADOS

D. José de Cora Paradela

Xornalista experto en comunicación do Camiño
Académico de Honra da Academia Xacobeá

D^a. Pilar Falcón Osorio

Doutora en Dereito da Información
Presidenta da Asociación de Periodistas Gallegos en Madrid
Académica de Número da Academia Xacobeá

D. Luís Celeiro Álvarez

Académico de Número da Academia Xacobeá
Ex-xefe Gabinete de Comunicación Universidade de Santiago de Compostela
Integrante da Asociación de Periodistas do Camiño de Santiago

D. José María García Palmeiro

Presidente da Asociación de Periodistas do Camiño de Santiago
Director Comunicación do Consello da Cultura Galega

Modera:

Dª Esther Eiros Rascado

Xornalista
Directora do programa de turismo "Gente Viajera"

14:00h

ACTUACIÓN MUSICAL

Guillermo Cruzado Martín

Pianista

Rocío García Arias

Soprano

14:15h

**ACTO DE CLAUSURA DAS XORNADAS
"MAR POR MEDIO"**

8

organiza:

colabora:

